

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

De b[ea]to Mattheo ap[osto]lo et euangelista. Sermo

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

illos. Et nos itaq; aduersa oia sustiere de
bem? patientiā q; pctōz nōz purgatiua
di. illō michē. viij. Trā dñi portabo qm
peccauit ei. z oia pctis nris attribuentes

Scōs ē fruct? triūphalis

victorie. Vñ bñ d: Mobile vincēdi gen? ē
patiētia. vicit q; parit/ si vis vincere: disce
pati. Per patiētiā q; pēpuevicit hō se/
ipm. i. animi sui ipetū. Bre. Vñoz ē victo
ria vbes expugnare: q; sūr extra q; vincit.
ma? ē ar qd p patiētiā vicit: q; ipē a se anti/
mus supat. Hec ille. Jō bñ d: dñs Jn pa.
y. p. 7c. Et sup illō iob. iij. Vbi ē fortitu?
do tua: dr glo. Qui se vicit Jōia fort? est.
Scti igit martyres p patiētiā vicerūt tyrā
nos mudū z tormēta. Vñ cantat ecclia in
hymno bti amb. Sctōz merit? z c. nā gli/
sit anim? p mēre cātib? victōz gen? opti/
mū z c. seq. Cedūt gla. mo. bi. nō mur. re.
nō q; h. cor. ta. m. bñ cō. cō. pati.

Terti? est fruct? eternalis

glie. Dar. v. c. Bti q; pēcu. pa. p iustici.
qm ip. ē reg. ce. Jbidē. Bti est? cū maledi
xerit z c. seq. gaudete i illa die z exultate
qm mer. Na copiosa ē i cel. et J. j. Btūs
vir q; suffert tenta. qm cū pbat? fuc. accipi.
coro. vi. z c. Sic itaq; ex pōderatiōe glie
reptomisse fortissimi fuerūt atq; pstantissi/
mi glōsi martyres in tormētis sustinēdis
ifficta sūr his scris martyrib? Borge. z do
ro. mlta quissima tormēta. Pno nāq; fue
rūt nudatū z suspēti z flagr? toro corpe la/
mari. Et vilerib? tā pelle nudat? depositi
d' eculo aceto z sale sunt p fusi. Debinc su
pra craticulā affati. postmodū in patibulo
laqis appēti vbi cū diuina pteute aliquādiu
viverēt: gladijs leralib? sē p fōsi: debic cor
pora eoz ser? z auib? exposita: s; tñ itacta:
sūr a chrīanis collecta z honorifice sepulta
Vnde legēdas. In his itaq; tā crudelib?
tormētis ip patiētiā fūerūt. Jō bñ de eis
di i hymno. Audata pēdēt viscera sāguis
sacrat? fūdif s; pmanēt immobiles vite pen
nis gra. Et itez in Bñ. Baudēt in cel? aie
sctōz q; chū vestī glā sūr secuti: z q; p eius
amore sanguies sūi fūdēt sō cū chō exul
tāt sine fine. Sic igit exēplo sctōz martyz
pōderatiōe future glie patient? tolerare
d'bem? q; cūp aduersa. q; yr. d: Sic. Spes

pñij mīnuit vim flagelli. et Ro. viij. Et
stimo q; nō sint p digne passioēs hui? tps
ad futurā glāz q; reuelabit i nob. Et pdi
ctis itaq; pōderatiōib? exēplo bōz marty
rū discam? s; in oib? aduersis patiētiā hē
yt sic ai as nras possidētes mereamur tan
dem ad glāz vere patientie reptomissā cū
btis martyrib? puenire felicit: Amen.

De bō Mattheo aplo et
euangelista. Sermo

Vidit Jesus

Mattheum. Matthei. ix. Trā
plet est dei visio. Prima est vi
sio vniuersalis contemplatiōis. Prouer/
bia. xv. In oī loco oculi dñi p tēplāt bonos
z malos. z Heb. iij. Via nudat apta oculo
lis ei. Scōs ē visio penal' cōmuniōis.
ps. Vult? dñi sūr faciem. mala yr pdat de
terra mēoria eoz. Eccl. v. In pctōres reser
cit ira ei. Tertia ē visio spēialis miserati
ōis. ps. Oculi dñi sūr iustos. Hecū etiā sūr
p iā iustificatos s; oculi miseratiōis diuie s;
z sūr pctōres puerēdos. Lu. xij. Suspi
tens iesus vidit zacheū. Sic etiā dicit s; ba
ppōstra q; vidit iesus mattheū. Vidit inq;
etiā tā oculo corpali q; spūali vitz oculo sue
miseratiōis. Et h' pēpue tripl'r.

Primo in ipi? vocatiōe gratiosa
Secōdo in vocatiōis executiōe p'iuosa
Tertio i executiōis approbatiōe glōsiosa.

Primo vidit iesus mattheū oculo mie
P' e' vocatiōe grōsiosa Ro. viij. Quos
p' d' ficiat hos z vo. In vocatiōe
aut bti matthei ostēdit pēpue dñs tripl'r
cem iue miseratiōis dulcedinē

Prima est dulcedo appropinātionis.
Secōda est dulcedo respectiōis.
Terttia est dulcedo allocutiōis.

Prima ē dulcedo appropi

quōis. q; vitz ipē dñs ad mattheū accessit
Vñ d: Dar. ix. Cū transiret inde iesus. s.
per locū vbi erat mattheus. Felix cui dñs
appropinquat. Tum q; dñs eum illumi
nabit quia lux est. Jōa. viij. Ego sum lux
mundi. Tum quia eū in amore inflamma
bit quia ignis est. Heb. xij. Deus noster
ignis consumens est. Et Malach. ij. Ipe
cū qñ ignis cōflās. Tū q; ipm iustificabit

Ger. de scō Mattheo apostolo et

Est. lxi. Gaudēs gaudebo in dño. Itaq; sic dicitur: Ja. iij. Appropinque deo et appropi quabit vobis.

Secunda est dulcedo respectiois: quod octo misericordie eum respexit. Unde sequitur. Vidit hominem sedentem in teloneo Mattheum nomine. Bona i hominum. Vidit namque eum: et ait: Misere mei miseratiois aspectu. Ps. Respice in me et miserere mei. Sap. iij. Respice in electos illius. Felix qui sic a domino respicitur. Talis respectus conpunctionem inducit. Mat. xxvij. Respexit Iesus petrum et egressus foras fleuit amare. Notandum autem quod alij euangeliste propter honores matthei noluerunt eum appellare nomine vulgato: sed dixerunt leui. Ipse autem (sicut illud salomonis)ustus in principio accusator est sui matthei se et publicanum nominat. ut dicitur: neminem de salute despicere debere: sed ad meliora conuertitur. Soluerit enim ipse ex tali negotio: quod secundum grecum videtur aut nunquam in petro exerceri potest: vocatur autem ad statum apostolicum. In hoc et instrumur quod aliorum defectus in quantum possumus debemus occultare: et nos ipsos de peccatis nostris accusare.

Tertia est dulcedo allocutionis: quod dicitur ei. Sequere me. Quod dulces aliquid quod liquescit cor eius. Cant. v. Alia mea lingua facta est ut dilectus locutus est. Hoc fit in peccatore quando datur robur in aggressionem penitentiae. Job. xliij. Vocabis me et ego respondebo tibi. Patet itaque quod oculo misericordie vidit Iesus mattheum in vocatione sua.

Secundo vidit Iesus mattheum in vocationis executione fructuosa. quod enim mattheus efficaciter audiuit vocationem domini sequendo dominum: hoc fuit ex speciali respectu misericordie divine. Unde dicitur in euangelio. Et surgens. scilicet de culpa: secutus est eum. Quod quibus est sequens dominum. quod puerb. xij. Uie eius vie pulvere: et oes vie eius pacifice. Quod quibus honore. quod Eccl. xxij. Magna gloria sequens dominum. Quod quibus vitale. Joa. viij. Qui sequitur me non ambulat in tenebris: sed habet lumen vite. Secutus est itaque statim dominum sine dilatio: divina potentia iterum operante et docente. Unde dicitur: hinc. quod fulgor ipse manifestatus est et deitatus: et cultus qui etiam in facie relucebat: videntes autem se trahere valebat in primo aspectu. Si enim in magnis lapide hec esse videretur: dicitur ut ferrum trahat: quanto magis dominus omnium creaturarum ad

se trahere poterat quod volebat. Lxxv. Si dicitur vidisti vocantem fructu: ita addidit vocati obedientiam. neque enim restitit neque vacillavit: sed primum paruit. Hec ille. Secutus est autem dominum beatus Mattheus precipue in tribus.

Primo in vilipensione mundanitatis. Secundo in predicacione veritatis. Tertio in toleratione penitentiae.

Primo in vilipensione mundanitatis: quod videtur dicitur Lu. v. Relictis omnibus surgens secutus est eum. Et hoc rationaliter propter tres precipuas rationes quas videbitur in sermone sancto Barnaba.

Secundo in euangelizatione veritatis. j. Cor. ix. Dispensatio mihi creata est ut euangelium predicans lucrificerem eos qui sine lege erant. Unde legitur de eo quod tota terra egypti et regem et reginam convertit et baptizavit cum filio et filia: fere cum omni populo suo: sic quod per triginta dies quasi. xl. milia hominum baptizavit. Fabricari autem fecit ecclesiam quam infra xxx. dies spaciis consummata fuit: in qua sedecim annis. xxvij. et tota egyptus convertit. Unde Bona in homel. bod. Qualis precipue mattheus fuit: sic docet ipsa genes ethiopia quam dicitur ultimis terre finibus ad sancte ecclesie societate predicacione convertit. Idem. Nec solum predicavit: sed etiam scribenda euangelium misterium commisit illi deus ut quod terrestrium curam omiserat: celestium esse dispensator taliter occuparet. Quod videtur ob id putiditia supna disposuit ut nullum enormitas peccatorum: nullum numero stras scelestas a spanda venia revocaret: cum hinc tamen mundum de nequibus absolutum racione factum conspiceret: ut cōcicato cum angelicis spiritibus vocabulo euangelista nominaretur et eec. hec ille. Patet quod secutus est dominum in veritate euangelizatione. Nam et ipse dominus ad hoc venit in mundum ut euangelizaret veritatem. Unde dicebat Lu. iij. Optet me euangelizare regnum dei: quod ideo missus sum.

Tertio in toleratione penitentiae. j. pet. iij. Libero in carne passio et vos eadem cogitatione armami. unde apostolus mattheus videtur se christo conformaret multas penas sustulit. Et tandem cum ei optio daretur aut mori subiret: predicavit constantem ne pro aliquo alio deo in sponsam copularet: magis eligens mori quam pro veritate dicere. Unde nec pmissis potuit

emolliri/cū etiā rex dimidiū regni sui sibi
pmitteret: nec minis deterreret: nec suppli/
cis supari. Un̄ misit rex spiclarozē q̄ mar
theū iuxta altare pficientē missam z ozāte
occidit. Eugurrit q̄ ois ppl̄s ad domū re/
gis ipam icēsur̄ cū oi familia s̄ apl̄s appa
ruit p̄bis z clerici carbolici; yr ppl̄um re/
traherēt. Qd̄ z ita fecerūt. Ex dicit; itaqz
pater vocatōis matthei executio p̄uosa

Tertio vidit iesus mattheū in exe
cutiōis approbatiōe gl̄iosa. Vlt̄;
em̄ signis gl̄iof̄ manifestauit dñs
se approbare icēsurā b̄i matthei p̄ quā se/
cut̄ ē ipm̄ dñm. Hoc aut̄ fecit dñs p̄cipue
trib; signis

Primū est signū gratiose defensionis.
Secundū est signū copiose p̄mortiōis.
Tertū est signū miraculose opatiōis.

Primū ē signū zc. qz cum
est dñs discubēs i domo matthei z ibi es/
sent pharisei murmurātes: ch̄s defendit
mattheū z phariseos murmurantes: vbi
vlus ē tripl̄ci argum̄to. **P**rimū accepit
a filitūde naturali. vñ dicit. Nō ē op̄ va
letib; mēdi; sed male ha. q. d. Qd̄ s̄ sanū
est; i reputatōe v̄ia: iō op̄ n̄ hēt; v̄isitatōe
nra. sed isti q̄ se infirmos reputāt z pctōres.
Vbi fm̄ L̄by. on̄dit n̄ mereri eos sanita
te celeste p̄se q̄ sanos se. i. iustos eē putāt
medicinā dñi respūctes. Aug. Nō a deo
fit firm̄ nisi q̄ se a seipso sentit infirmū.

Secūm argum̄tū sūptū ē a sepr̄ta p̄phe
tali. **D**ee. vj. Diaz volo z n̄ sacrificiū.
Un̄ d̄t. Lūtes ar̄ a temeritate v̄ia recedē
do: disēte i gr̄atie v̄ie subueniēdo. qd̄ ē qd̄
d̄t dñs i osee: miaz volo p̄ pcti dimissioz
et n̄ sacrificiū. Un̄ puer. xxj. Facere miaz
et iudiciū maḡ placet deo q̄ victime. fm̄
L̄by. p̄. scribe z pharisei oia pctā sua puta
bāt sacrificijs leḡ posse deleri. et oēm reli
quā p̄tutē z tēneres; i sacrificijs totā sp̄z
ponebāt. Et iō dñs miaz sacrificio p̄tulit
vr̄ manifeste on̄deret nō p̄ sacrificia leḡ; s̄
p̄ opa miscōie pctā posse purgari. glo. Nō
in desp̄cit de sacrificiū; sed sacrificiū sine
mia. Pharisei em̄ faciebāt sacrificia vr̄ iu/
sti apperēt coram p̄lo: nec exercebāt opa
mie in q̄b; p̄bat vera iusticia. **T**ertū ar
gum̄tū sūptū a sua miscōia et gr̄a sp̄ali:
cū dicit. Nō veni vocare iustos s̄ pctōres

ad p̄niam. j. Tim. j. Fidel̄ sermo z oi accē/
ptōe dign̄. Ch̄s iesus v̄it i hūc mūdū
pctōres malos facere. Nō veni inq; vocare
iustos. i. eos q̄ se iustos reputāt; q̄ i gr̄ah
res di iusticiā suā p̄stituere volūt. Vñ b;
Usurpatōres iusticie nō vocant ad gr̄am
Nā si gr̄a ex p̄nia: vtiq; q̄ fastidit p̄niam;
abdicat gr̄am.

Secundū est signū copiose
p̄mortiōis. qz dñs p̄mouit eū ad mlt̄plicē
dignitatē. Ip̄e em̄ excellit alios pctōs i eo
qz sil̄ ē apl̄s: eū gelista: z martyr. qz i nul/
lo alio siml̄ inueniunt̄ iste tres p̄rogatiue
Petr̄; si qd̄ fuit apl̄s z martyr: s̄ n̄ euangeli
sta. Joānes fuit apl̄s z euangelista: s̄
n̄ martyr. s̄ matthe; apl̄s ē z euangelista
z martyr. Et hūc sibi honozē defert eccl̄ia
qz frequēter legunt̄ euangelia matthei q̄ ali
oz. Eccl̄ia vñ frequēter legit euangeliū
matthei: ep̄las pauli: z psalmos dauid; q̄
fuerē pctōres. z h̄ vt pctōz de dei mia nōn
desperet; cū illos pctōres ita voluerit dñs
exaltare. **B**er. **D**aito: est dei pietas q̄ q̄
uis iniquas.

Tertū ē signūz miraculose
opatiōis. **P**s. **D**irabilis de; in sc̄is suis.
Per ipm̄ vtiq; adhuc viuente; s̄ mlt̄i ceet
illūinati: multi paralytici curati: multi ley
prosi mūdati: z multi mortui suscitati. inc̄
q̄s filiū reḡ suscitauit quē magi zaroes z
arphaxat iusitate nequerant: sed suaserūt
regi qz in deoz cōsortio rapt̄ eēt: z qz sibi
simulac̄z z tēplū edificaret. Vlt̄ etiam p̄
eū fuerūt a demōib; libati. **I**te cū p̄ eius
mortē rex animū ephigēie isleceētē neq;
ret: totam ei; domū igne copioso vallauit
vr̄ eā cū ceteris; p̄gintib; ab apl̄o b̄ndictis; cō
cremaret. **A**pl̄us aut̄ eisde; appens; omnē
ignē a domo illa erussit. **I**gnis ip̄o i do/
mū reḡ; irūpēs solo rege cū vnico filio ei;
uadēte; cūcta p̄sūpsit. **S**tratic; filius eius a
demonio arrept̄; crimia p̄is p̄fitēs: ad se
pulez; apl̄i p̄pauit. **P**̄ ip̄o turpissim̄; lepzo
sus effcet; z insanabil̄; māu; p̄p̄ta se gladio
infemit. **A**ppuit aut̄ apl̄s p̄lo ad monēs
vr̄ fr̄m ephigēie ab apl̄o baptizatū regē
sibi p̄stiteret: qz p̄ ānos. lxx. reḡuit: z filiū
suū sibi substituēs; ch̄zianū cultū magnifi
ce apl̄auit z totā ethiōpie regioz; eccl̄ez
ijs ch̄zū repleuit. **P**ater itaqz quō **I**esus

Sermo de sanctis

multipli vidit mattheu oculo sue misera-
tionis. Rogem? igit? nos bñm aplm vt
suis meritis? p̄ hō h nob apd deum impe-
trer q̄m? mie oculos nos respicere? r illam
nob grām ifudere dignet q̄ ab oi seculari
vanitate fudcati? recto sp̄ tramite ad eū i/
cedam? /cū eo pennit regnari. Amen

De sanctis Angelis Sermo

Benedicite do

Bminū oēs angeli et? p̄. cū. **B**i-
rabile videri pōt q̄ nos sic allo-
q̄mur angelos q̄i iuitates eos ad bñdicē-
dū dñm: nō q̄ mīme bñdicimus dñm. sp̄
vriq; bñdicūt angeli dñm. **Uñ** Apoc. xij
Oēs āgeli stabāt i circuitu throni. sequit.
cecidērūt in sp̄ectu throni? facies suas r
adorauerūt deū dicētes amē. **Bñdictio**
Maritaris r sapia r gr̄a actio: honor r vir-
tus r fortitudo deo nro in secula seculorū
amē. **Hec** ibi. Quid ē q̄ angel? dicim?
bñdicite dñm oēs angeli et? mī q̄ desi-
deram? volūtate nram sue volūtati? for-
mari in laudādo deū. **Dicim?** igit? **Bñdi**
cite dñm rē. q. d. vriq; p̄culdubio facit?
er nos vobiscū dñm bñdicere atq; laudā-
re cupim?. **Nūc** aut? hēm? deuz laudare in
vob? Nam p̄fero q̄ angelos sc̄os laudar:
ipm deū p̄ncipalr laudar: qm̄ ipi sunt opa
dñi. **Aug?** j. p̄. **S**i tibi placet artificis
opa ex his lauda? r i artificē retorq; actio
nē. **A** nob itaq; laudādi sc̄ angeli r eoz. fe-
stiuata? solēnter a nob celebranda cū tri-
plici p̄cipua conditione.

Primo reuerēter cū debita hūilitatōe.
Sc̄do gaudēter cū sp̄iali cōsolatione.
Tertio seruēter cū sc̄i dñi affectōe.

Primo reuerēter cū debita hūilia-
tione **Apoc.** vl. dr̄ bñs **Jo**ānes.
Postq; audissem r vidissem: ceci-
di vt adorare aū pedes angeli qui h mibi
ōndebat. **Debem?** aut? sp̄ealē h̄re reueren-
tiā ad angelos sc̄os marie p̄pter tria.

Primo p̄ angelice dñitatis nobilitatē
Sc̄do p̄pter sui officij dignitatem.

Tertio p̄pter eoz copiosam nūerositatē

Mūnso propter angelice

cōditōis nobilitatē. **Sūt** em̄ angeli crea-
ture pure sp̄iales ad imagines dei? dñe.
Angel? q̄ppe fm̄ **Dām.** est substantia intel-
lectualis: p̄ mobil: a bitritio liberatio: corpo-
rea: dō misrās. imo: talitate suscipiēs fm̄
gr̄az nō naturā. **Est** aut? aduēctū q̄ an-
geli triplē cōpari p̄nt ad nos: in cōuenien-
tia: p̄cellētia: r deficiētia. **P**rimo in cōueni-
entiā triplici. **P**rima est p̄ueniētia origi-
nōis. qz vñū hēm? cū ip̄ creatorē r p̄ter
deū: ad eū? imaginē r nos r angeli sum?
Gen. j. **Fecit** de? hoīem ad imaginē r simi-
tudine suā. **Et** de angelo dr̄ **Gen.** in q̄daz
homel. qz angel? dr̄ si cūlū similitudis. q̄ in
eo similitudo vine imā gis. **Imūat** exp̄lla.
Sc̄da ē p̄ueniētia abarōis. qz dñs ietus
q̄ est ab? angelo? est etiā ab? n̄r in sacro.
Sap. xvj. **Angeloz** esca nutriuisti p̄lum-
tū. **P̄s.** **P**anē angeloꝝ māducauit hō.
Tertia est p̄ueniētia bñficatōis. qz angeli
bñficant in p̄ceptatiōe deitatis: r nos et
sic bñficadi sum?. **Mat.** xvij. **Angeli** eoz
rū sp̄ vidēt facie pat̄. **Et.** j. **Loꝝ.** iij. **U**
dem? nūc p̄speculū r i enigmatē: tūc aut?
facie ad fa. **Et** **Mat.** xvij. **Erūt** sic āgeli dī
in celo. **S**c̄do cōpari ad nos i cōcellētia
triplici. **P**rima ē excellētia naturā? q̄ritatē
qz sūt pure sp̄iales. hō p̄o corp̄alis ē r dī
mo terre: vt h̄ **Gen.** ij. **S**c̄da ē excellētia
p̄tūalis puritatē. **S**p̄ em̄ purissimū fuerūt
ab oi p̄cti macula: nō sic hoīes. **Ecces.** vij.
Nō ē hō in terra q̄ faciat bonū r nō peccet
Tertia ē excellētia sp̄ial? facultatē. **Facit?**
em̄ deo misrāt. **Un?** eq̄dēz hō pl? laborat
vna die seruīdo deo q̄ oēs angeli ab in-
tio m̄dī. qz sic dr̄ **Sap.** ix. **Loꝝ.** p̄ qd̄ corū
p̄f agguat aiām. **T**ertio cōpari angel
li ad nos in deficiētia triplici. **P**rima ē rōne
hypostatice vniōis. qz vt dr̄ **heb.** ij. **Paul?**
q̄ angelos app̄hēdit: sed semē ab̄tae. **Un?**
r in seprur? nō inuenit q̄ ch̄s sic noīauē?
rit angelos fr̄es suos sic hoīes. **Un?** **Jo.**
ix. d. dñs marie magd. **Uade** r dicad fra-
tres meos: **Ascēdo** rē. **S**c̄da ē rōne remis-
sionis. **P**ctm̄ em̄ hoīs remissibile est. **Un?**
cū pen? q̄reret a dño **Mat.** xvij. **S**i p̄cc̄
cauerit i me frater me? rē. **R**ūdit ch̄s?
Nō dico tibi septies: sed v̄iq; septuagiesse
p̄ies. **Uō** aut? ch̄s iussit **P**ctm̄ facere: h
m̄to apl? ip̄e ch̄s facit. **P**ctm̄ aut? ange-
li est irremissibile. **T**ertia est ex p̄e bñtia